

Jaarverslag Molen De Salamander 2020

Het jaar 2020 moet helaas worden afgesloten met de constatering dat het in de geschiedenis van de molen een bijzonder jaar moet worden genoemd.

De Covid 19 pandemie heeft ook in Leidschendam z'n sporen achter gelaten. Met nauwelijks activiteiten rond evenementen en over het hele jaar verspreid slechts zo'n 750 molenbezoekers. Gelukkig konden de molenaars op woensdagen en zaterdag de molen steeds zoveel mogelijk laten draaien. Enerzijds omdat 'stilstand achteruitgang' is - een molen vergt altijd onderhoud -, anderzijds om iedereen in de buurt met een draaiende molen in ieder geval een leuk uitzicht te geven.

COVID 19 en de maatregelen in de molen

Vanaf 14 maart is de molen gesloten voor bezoekers en zijn alle activiteiten en evenementen vervallen. De overheidsmaatregelen rond corona dwongen ons daartoe. Overweging daarbij is geweest zo bij te dragen aan minder bewegingen; molenaars en dienstdoende vrijwilligers brengen elkaar niet onnodig in verlegenheid bij het ontvangen en rondleiden van bezoekers. Veiligheid en gezondheid van de bezoekers en de vrijwilligers staan voorop.

Van juni tot medio oktober is de molen voor bezoek geopend geweest; maatregelen werden genomen om voor de vrijwilligers en bezoekers een zo goed mogelijke corona-proof toegang mogelijk te maken. In de molen en op het molenerf zorgden vrijwilligers ervoor dat bezoekers een vastgestelde rondgang door de molen konden maken. Vanaf medio oktober tot het einde van het jaar moest het bestuur overeenkomstig de adviezen van de overheid besluiten de molen weer gesloten te houden voor publiek.

Bestuurszaken

De samenstelling van het Bestuur van St. De Salamander is in 2020 ongewijzigd gebleven:

Mieke Span, voorzitter, Ronald Engel, penningmeester, Albert de Jong, secretaris en bestuursleden Gerard Besseling en Frans Baars.

Het merendeel van de 6-wekelijkse bestuursvergaderingen vond in het verslagjaar niet fysiek maar per mail en telefonisch plaats.

Veiligheid in en rond de molen is voor de molenaars en vrijwilligers en de bezoekers een belangrijk item. Het veiligheidsprotocol is geactualiseerd. Na enige - kleine - schademeldingen op het molenterrein, vermoedelijk veroorzaakt door jeugdigen die over de Vliet naar het molenterrein zijn gezwommen - is er met de wijkagenten, het preventieteam in de Rietvink en Brandweer overleg gevoerd; de omwonenden zijn geïnformeerd en is gevraagd bij onraad dit te melden bij het bestuur. Bij de Gemeente is aandacht gevraagd voor het invoeren van een vuurwerkvrije zone bij de molen rond Oud en Nieuw. Met de Burgemeester is daarover overleg geweest; in het verslagjaar zijn nog geen gemeentebrede extra maatregelen genomen. Als gebruikelijk wordt de molen bij Oud en Nieuw preventief natgehouden.

Met mw. A. van Eekelen, wethouder voor o.a. Kunst en cultuur en Recreatie en toerisme en medewerkers van de Gemeente Leidschendam-Voorburg heeft enkele malen overleg plaats gehad over de ambities van De Salamander voor verbetering van de bewegwijzering en de routing naar de molen voor bezoekers. En in dat kader is ook gesproken over toerisme in Leidschendam-Voorburg en de bijdrage vanuit de molen daarin. Helaas is er nog geen voortgang geboekt.

Het Bestuur is erin geslaagd voor de website een nieuwe webmaster aan te trekken. Daarmee is de continuïteit en het onderhoud van de site opnieuw in goede handen. De site is inmiddels enigszins 'opgeschoond'. Onderzocht wordt om later over te gaan naar een ander CMS en de website te vernieuwen.

Financiën

Het jaar 2020 was door de Corona-maatregelen ook in financieel opzicht een bijzonder jaar. Door de genomen maatregelen was de molen helaas merendeels gesloten. Dat leverde niet alleen minder inkomsten door bezoekers op, maar ook het lesprogramma voor basisschoolleerlingen - Geen Afgezaagd Uitje - kon geen doorgang vinden. De daarvoor geraamde opbrengst is door de gemeente in de vorm van Covid-steun vergoed. Voor de instandhouding en het onderhoud van de molen is ook in het verslag jaar subsidie ontvangen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Provincie Zuid Holland en de Gemeente Leidschendam Voorburg. Verantwoording daarvan is terug te vinden in het financieel jaarverslag.

Door sluiting van de molen kon ook een deel van het op basis van de Meerjarenplanning geplande groot onderhoud niet plaatsvinden. Dit wordt zo spoedig mogelijk weer opgepakt.

Dit resulteert in een eenmalig overschot van € 5864,00 dat aan de Reserve zal worden toegevoegd. Het vrienden- en sponsorbestand is in het verslagjaar praktisch gelijk gebleven.

Molenzaken

2020 was ook voor de technici een bijzonder jaar. De lockdown heeft ervoor gezorgd dat de technische werkzaamheden verdeeld zijn tussen de woensdagploeg en de molenaars. De woensdagploeg ging op een lager pitje en het dagelijks onderhoud ging naar de molenaars. De beveiliging van het molencomplex werd verbeterd door TSS. De molenbouwer kwam langs voor de inspectie van de staart en reparatie van het tandwiel. Inmiddels is de offerte voor reparatie goedgekeurd en zal dit in 2021 worden uitgevoerd. De brandblussers zijn gecontroleerd en de vorkheftruck kreeg een onderhoudsbeurt. De gastanks werden weer gevuld, waarschijnlijk voor het laatste jaar bij een tankstation. De adviseur van het schilderwerk heeft een nieuw advies uitgebracht over de zuidgevel. De schilder heeft een proefstuk gemaakt dat in 2021 beoordeeld zal worden, waarna het schilderwerk kan plaats vinden. Tijdens de 2e lockdown kwam het technische werk geheel tot stilstand. Er is een programma opgesteld over het komende werk in 2021.

Voor de in 2021 te vervangen lange schoren van de staart van de molen zijn door de molenaars 2 Douglas stammen van ca 14 meter gezaagd en in de droogschuur geplaatst met hulp van de firma Beukers. Met een ingenieus katrollensysteem, bedacht door molenaar Willem Bogaerts, worden ze hangend gedroogd.

De oude elektromotor is vervangen door een nieuwe. Dankzij deze nieuwe motor, die met energie-beperkende middelen dezelfde aandrijfbewegingen maakt en aan de hedendaagse energie-eisen voldoet, valt ook de energierekening jaarlijks lager uit. Een niet onbelangrijk voordeel is ook dat voor de zaagmolenaars het bedieningsgemak aanzienlijk is verbeterd.

Enkele belangrijke reparaties zijn uitgevoerd. De halssteen, die van z'n plek was gekomen, is weer teruggezet en met een beugel gefixeerd. Een kapotgeslagen kam in het onderwiel is vervangen en het gaande werk van de molen is nagelopen en waar nodig weer vastgezet. Daarnaast is de "Duindigt beuk" met de nodige voorzichtigheid gezaagd.

Opvallend is het dat sinds de overheidsmaatregelen rond corona vanaf maart 2020 de belangstelling voor en de verkoop van door de molen gezaagd hout flink is toegenomen.

Een 3-tal molenaars-in-opleiding (MIO) heeft bij De Salamander ter afronding van de landelijke opleiding het toelatingsexamen succesvol afgelegd. Zij doen later bij de Ver. De Hollandsche Molen examen voor het 'Getuigschrift Vrijwillig Molenaar'. En kunnen dan ongetwijfeld ergens bij een molen in den lande aan de slag als vrijwillig molenaar.

Op het molenerf zijn op verschillende plekken 5 informatiepanelen geplaatst. Bezoekers krijgen met deze panelen informatie om hen verder te interesseren in de verhalen over de trekvaart de Vliet en de molen. De eikenhouten borden zijn van eigen gewaterd en gezaagd hout en voorzien van mooi gedraaide houten uilen, het beeldmerk van de educatie-activiteiten van De Salamander.

Samenwerking met Erfgoedpartners

In Het Erfgoedpodium Leidschendam-Voorburg zijn alle stichtingen en verenigingen, actief op het gebied van erfgoed, geschiedenis en cultuur verenigd. Het Erfgoedpodium kwam in 2020 drie keer bijeen voor overleg.

Een kerngroep (Museum Swaensteyn, Huygens' Hofwijck, De Salamander, De Vlieger en Gemeentearchief Leidschendam-Voorburg) bereidt de vergaderingen voor.

In februari 2020 won het Erfgoedpodium de Cultuurprijs van de Vlietawards 2019, een bekroning op de jarenlange samenwerking. In 2020 werden er vele activiteiten georganiseerd, zoals wandelingen, lezingen en fietsroutes. Het jaar is afgesloten met een 2-pagina's grote advertentie in Het Krantje met de goede voornemens voor 2021.

Activiteiten

75 jaar Vrijheid: Het Lichtmonument van Daan Roosegaarde bij De Salamander

In nauwe samenwerking met de Gemeente Leidschendam-Voorberg is ook bij De Salamander met het Lichtmonument van Daan Roosegaarde het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog herdacht.

Op 29 januari hebben zo'n 60 bezoekers vanaf zonsondergang herdacht dat het 75 jaar geleden was dat concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau, het internationale symbool voor de holocaust, werd bevrijd. Een hand-out over de speciale rol van molens en hun wiekstanden in de Tweede Wereldoorlog was beschikbaar. Midvliet bracht over onderduiken en molens een korte film uit met opnamen in de molen.

De jaarlijkse Erfgoeddag Schatten aan de Vliet, die geheel in het teken zou staan van '75-jaar Vrijheid', kon helaas geen doorgang vinden i.v.m. de Corona-maatregelen. Ook de landelijke Nationale Molendag en de Molendag Leidschendam-Voorburg (i.s.m. molen De Vlieger) en de Monumentendag moest komen te vervallen.

A. de Jong,
Secretaris.

mei 2021